

Sygn. akt II Ka 123/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 kwietnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce II Wydział Karny

w składzie:

Przewodniczący SSO **Ryszard Warda**

Sędziowie SO **Artur Bobiński**

SO **Magdalena Dąbrowska (spr.)**

Protokolant **Dorota Dobkowska**

w obecności Prokuratora **Adama Kolbus**

przy udziale oskarżyciela posiłkowego (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w G.

po rozpoznaniu w dniu 29 kwietnia 2015 r.

sprawy przeciwko **P. K.**

oskarżonemu o przestępstwo z art. 300 § 1 k.k.

z powodu apelacji obrońcy oskarżonego i oskarżyciela posiłkowego

od wyroku Sądu Rejonowego w Ostrołęce z dnia 26 listopada 2014r. w sprawie II K 570/13

orzeka:

I. zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy uznając apelacje za oczywiście bezzasadne;

II. zwalnia oskarżonego i oskarżyciela posiłkowego od ponoszenia kosztów postępowania w tym opłaty za II instancję i przejmuje je na rachunek Skarbu Państwa;

Sygn. akt IIKa 123/15

UZASADNIENIE

P. K. został oskarżony o to, że w okresie od dnia 27 maja 2011 roku do dnia 20 listopada 2011 roku w O. w sytuacji grożącej mu niewypłacalności i działając w celu udaremnienia zaspokojenia swojego wierzyciela firmy (...) Spółka z o.o. (...)-(...) G. ul. (...) w dniu 27 maja 2011 roku darował na podstawie aktu notarialnego Rep. A Nr (...) H. K. swoje mieszkanie o powierzchni 68,4 m^{((2))} położone w O. przy ulicy (...), w dniu 20 listopada 2011 roku darował: M. K. samochód marki L. (...) nr rej. (...), H. K. samochód marki V. (...) nr rej. (...), J. K. samochód marki S. (...) nr rej. (...) i ukrył: skuter marki K. i samochód marki A. (...) oraz broń: sztucer półautomatyczny marki (...)nr (...), bock marki F. (...) (...)nr (...), sztucer marki C. (...) V. (...) (...), nr (...), bock marki B. (...) (...)nr (...), dryling marki F. kal. (...) (...), nr (...), sztucer marki M. (...) (...), nr (...) i bock marki S., (...) nr (...) działając tym samym na szkodę powyższego wierzyciela, tj. o czyn z art. 300 § 1 k.k.

Sąd Rejonowy w Ostrołęce wyrokiem z dnia 26 listopada 2014 r. wydanym w sprawie II K 570/13 w ramach zarzucanego aktem oskarżenia czynu uznał P. K. za winnego tego, że w okresie od dnia 27 maja 2011 roku do dnia 20 listopada 2011 r. w O. działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru w warunkach grożącej mu niewypłacalności działając na szkodę wierzyciela (...) Spółka z o.o. (...)-(...) G. ul. (...) w celu udaremnienia egzekucji roszczenia dochodzonego przez pokrzywdzonego zbył zagrożone zajęciem mienie i tak: w dniu 27 maja 2011 roku darował na podstawie aktu notarialnego Rep. A Nr (...) H. K. mieszkanie o powierzchni 68,4 m² położone w O. przy ulicy (...), w dniu 20 listopada 2011 roku darował: M. K. samochód marki L. (...) nr rej. (...), H. K. samochód marki V. (...) nr rej. (...), J. K. samochód marki S. (...) nr rej. (...) udaremniając wierzycielowi skuteczne wyegzekwowanie dochodzonej w procesie sądowym kwoty, kwalifikując czyn z art. 300 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i za tak przypisany czyn na podstawie art. 300 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. skazał go, a na podstawie art. 300 § 2 k.k. wymierzył mu karę 8 miesięcy pozbawienia wolności, warunkowo zawieszając jej wykonanie na okres próby 2 lat. Na mocy art. 33 § 1 i 2 k.k. Sąd wymierzył oskarżonemu grzywnę w wymiarze 50 stawek dziennych, przyjmując wysokość jednej stawki na kwotę 20 zł. Orzekając o kosztach, Sąd zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe w wysokości 655,60 zł, w tym opłatę sądową w wysokości 380 zł.

Apelacje od powyższego wyroku wnieśli oskarżyciel posiłkowy (...) Spółka z o.o. oraz obrońca oskarżonego.

Pierwszy z apelujących zaskarżył wyrok Sądu I instancji w całości na niekorzyść P. K., zarzucając naruszenie art. 300 § 3 k.k. poprzez jego niezastosowanie i nie uznanie, że czyn oskarżonego wyrządza szkodę wielu wierzycielom w sytuacji, gdy czyn oskarżonego wyrządził szkodę wielu wierzycielom w myśl art. 300 § 3 k.k. W konkluzji apelacji skarżący wniósł o skazanie oskarżonego za czyn z art. 300 § 3 k.k. na karę 3 lat pozbawienia wolności.

Drugi z apelujących zaskarżył powyższy wyrok w całości na korzyść oskarżonego. Orzeczeniu temu zarzucił:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 300 § 2 k.k. poprzez błędną wykładnię wymienionego przepisu, a w konsekwencji błędne i bezpodstawne przyjęcie, iż oskarżony swoim zachowaniem wypełnił dyspozycję przepisu art. 300 § 2 k.k.,
2. mające wpływ na jego treść naruszenie przepisów postępowania, a mianowicie:
 - a) art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k. poprzez nierozważenie okoliczności dotyczących strony podmiotowej oraz przedmiotowej czynu zabronionego zarzucanego P. K., w szczególności w odniesieniu do świadomości oskarżonego (bądź jej braku) co do skutku związanego z dokonywanymi czynnościami oraz rzeczywistą wolą oskarżonego w zakresie celu ich dokonywania, a w rezultacie popadnięcie przez Sąd w rażącą dowolność ocen i zastąpienie prawdziwych ustaleń faktycznych niedopuszczalnymi w ustawie karnej domniemaniami,
 - b) art. 424 § 1 pkt. 1 k.p.k. poprzez niewskazanie przez Sąd w treści pisemnego uzasadnienia zaskarżonego wyroku na jakich dowodach Sąd oparł się uznając konkretne fakty za udowodnione (w szczególności wskazujących na sprawstwo oskarżonego w popełnieniu zarzucanego czynu), bądź nieudowodnione i dlaczego nie uznał dowodów przeciwnych, w tym nie dokonanie oceny oraz nie ustosunkowanie się do dowodów o charakterze korzystnym dla oskarżonego, a także niezamieszczenie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku toku rozumowania, jaki doprowadził do wniosków o wiarygodności jednych dowodów i braku wiarygodności innych, a poprzestanie na lakonicznych i ogólnikowych stwierdzeniach w tym zakresie, co uniemożliwiło dokonanie prawidłowej kontroli instancyjnej zaskarżonego orzeczenia,
 - c) art. 424 § 1 pkt. 2 k.p.k. poprzez zaniechanie wyjaśnienia przez Sąd I instancji podstaw prawnych wyroku, a ograniczenie się wyłącznie do wymienienia przepisów prawa materialnego, których dyspozycję w ocenie Sądu wypełnił oskarżony swoim zachowaniem, bez przedstawienia przy tym argumentacji przemawiającej za dokonaniem takiej właśnie kwalifikacji prawnej,
3. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, który miał istotny wpływ na treść orzeczenia polegający na niezasadnym przyjęciu, że oskarżony P. K. w celu udaremnienia egzekucji dochodzonego przez (...)

Spółka z o.o. roszczenia w sposób przemyślany podjął kroki mające na celu wyzbycia się majątku, a w konsekwencji swoim zachowaniem wypełnił znamiona czynu zabronionego stypizowanego w art. 300 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. Stawiając powyższe zarzuty apelujący wniósł o uniewinnienie oskarżonego P. K. od zarzucanego mu czynu, ewentualnie zaś o uchylene zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Wniesione przez obrońcę oskarżonego oraz oskarżyciela posiłkowego apelacje są bezzasadne w stopniu oczywistym.

Sąd I instancji przeprowadził postępowanie dowodowe w sposób prawidłowy, wprowadzając do procesu wszystkie istotne dla rozstrzygnięcia sprawy dowody. Ocena tych dowodów, znajdująca odzwierciedlenie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, jest wszechstronna, szczegółowa, uwzględnia wszystkie okoliczności ujawnione na rozprawie, zarówno te, które przemawiały na korzyść oskarżonego, jak i na jego niekorzyść. Nadto, dokonana została w sposób spełniający wymogi art. 7 k.p.k., tj. po rozważeniu wszystkich przeprowadzonych dowodów, według zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego. Jeżeli zatem ocena dowodów została dokonana w ramach swobody, o której mowa w art. 7 k.p.k., a nadto bez naruszenia art. 4 k.p.k. i 410 k.p.k., nie można stwierdzić, by ustalenia faktyczne dokonane w sprawie obarczone były jakimś błędem, w szczególności mogącym mieć wpływ na treść wyroku. Podkreślenia wymaga zarazem, że uzasadnienie zaskarżonego wyroku w najistotniejszych aspektach, tj. zarówno w zakresie ustaleń faktycznych, oceny dowodów jak i oceny prawnej zachowania oskarżonego ma charakter modelowy i w sposób precyzyjny przedstawia zarówno stanowisko Sądu I instancji, jak również argumenty, jakie za tym stanowiskiem miałyby przemawiać. W znacznej mierze w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku znajdują się odpowiedzi na wszystkie pytania, czy zagadnienia wskazane we wniesionych środkach odwoławczych, co powoduje, że akceptując stanowisko Sądu I instancji, Sąd odwoławczy zwolniony jest od ponownego, szczegółowego przedstawiania tych samych okoliczności, na jakie wskazał już Sąd Rejonowy. W tym stanie rzeczy podkreślenia wymaga jedynie, że Sąd meriti słusznie uznał zachowanie oskarżonego za wypełniające znamiona występku z art. 300 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

Przestępstwo określone w wymienionym przepisie ma charakter skutkowy, a więc do wypełnienia wszystkich jego znamion niezbędne jest udaremnienie, bądź uszczuplenie egzekucji. To w konsekwencji oznacza, iż kryminalizacją objęto tylko te postacie udaremnienia egzekucji przez dłużnika, które prowadzą do oznaczonego skutku w postaci udaremnienia lub uszczuplenia zaspokojenia wierzyciela. Przez „udaremnienie zaspokojenia wierzyciela” należy rozumieć całkowite uniemożliwienie zaspokojenia jego roszczenia – wierzyciel nie znajdzie zaspokojenia nawet w części. Przez „uszczuplenie zaspokojenia wierzyciela” należy zaś rozumieć zmniejszenie zaspokojenia wierzyciela, a więc uniemożliwienie zaspokojenia jego roszczenia w jakiegokolwiek części. Wymienione skutki przestępne są określone w art. 300 § 2 k.k., który dotyczy także mienia „zagrożonego zajęciem”. W świetle tego przepisu nie jest zatem wymagane, aby w czasie przestępnego działania istniało już orzeczenie, którego wykonanie sprawca chce udaremnąć (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 2011 r., sygn. akt VKK 226/11).

Przenosząc powyższe wywody na grunt przedmiotowej sprawy należy jednoznacznie stwierdzić, że skoro pokrzywdzony w 2010 roku wystąpił do Sądu Okręgowego w Łodzi w celu uzyskania zaspokojenia swoich roszczeń względem oskarżonego, to od tego czasu istnieje wspomniany wyżej stan zagrożenia zajęciem. W zaistniałej sytuacji dokonanie przez P. K. w okresie od dnia 27 maja 2011 roku do dnia 20 listopada 2011 roku czynności rozporządzających polegających na zbyciu składników swego majątku, niewątpliwie musi zostać uznane za wyczerpuje dyspozycję art. 300 § 2 k.k. Oskarżony miał świadomość, iż znajduje się w stanie grożącej mu niewypłacalności, czynności przez niego przedsięwzięte miały na celu udaremnienie przyszłej egzekucji.

Z punktu widzenia odpowiedzialności karnej za czyn z art. 300 § 2 k.k. absurdalnymi są twierdzenia oskarżonego i jego obrońcy, iż P. K. nie miał poczucia współwłasności mieszkania położonego przy ul. (...) w O., jak też został tylko dopisany w akcie notarialnym jako współwłaściciel. Z dowodów zgromadzonych w rzeczonyj sprawie wyraźnie wynika, że wskazany lokal małżonkowie K. nabyli w związku z zawarciem umowy ustanowienia odrębnej własności lokalu i

przeniesieniem tego lokalu na ich rzecz jako małżonków na prawach wspólności ustawowej. Wewnętrzne odczucia oskarżonego w tym przypadku nie mają żadnego znaczenia.

Niczym nieuzasadnione pozostają również wywody apelującego, iż oskarżonemu nie można przypisać winy umyślnej w postaci zamiaru kierunkowego. Niewątpliwie P. K. miał świadomość posiadania znacznego zadłużenia i liczył się z możliwością jego dochodzenia przez wierzycieli na drodze sądowej. Gdy obawy te urzeczywistniły się, podjął nie jedną, lecz szereg czynności faktycznych i prawnych zmierzających do uszczuplenia swojego majątku. Wbrew twierdzeniom skarżącego obrońcy rozwiązanie zawartej uprzednio umowy darowizny nie świadczy o chęci dobrowolnego uregulowania należności, a potwierdza wcześniej podjęty zamiar. Zauważyć należy, iż zwrócony lokal został obciążony hipoteką na rzecz D. S., której wysokość znacznie przewyższała wartość nieruchomości. Z uwagi na obowiązującą w prawie cywilnym zasadę pierwszeństwa zaspokojenia wierzycieli hipotecznych przed osobistymi, wierzytelność pokrzywdzonego (...) Sp. z o.o. nie miała szans na realizację.

Odnosząc się do apelacji wniesionej przez oskarżyciela posiłkowego, a kwestionującej kwalifikację prawną czynu przypisanego oskarżonemu, wskazać należy, iż przepis art. 300 § 3 k.k. stanowi typ kwalifikowany przestępstwa niezaspokojenia wierzyciela z art. 300 § 1 k.k. ze względu na wyrządzenie szkody wielu wierzycielom. Oznacza to, że sprawca udaremnia lub uszczupla zaspokojenie większej liczby wierzycieli niż w typie podstawowym, a zatem powoduje ten sam skutek, ale na szerszą skalę. Skutek ten musi być objęty umyślnością. W piśmiennictwie prawniczym – słusznie zresztą – przyjmuje się, iż znaczenie słowa „wielu” wskazuje na konieczność wyrządzenia czynem zabronionym szkody 10 albo większej liczbie wierzycieli (H. Pracki, *Przestępstwa*, s. 165-166; O. Górniok, w: O. Górniok (red.), *Prawo*, s. 108; M. Kulik, w: *Mozgawa (red.), Kodeks karny, 2013*, s. 701). Tymczasem w rzeczonyj sprawie brak jest podstaw, aby czynić ustalenia o tak dużej liczbie pokrzywdzonych czynem P. K. oraz okolicznościach jego popełnienia. Niemożliwym jest także przypisanie zachowaniu oskarżonego umyślności oraz zamiaru kierunkowego popełnienia przestępstwa.

Z powyższych powodów apelacje obrońcy oskarżonego i oskarżyciela posiłkowego należało uznać za oczywiście bezzasadna.

Z przytoczonych względów Sąd Odwoławczy – na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. – orzekł jak w części dyspozytywnej wyroku.

Orzeczenie o kosztach za postępowanie odwoławcze uzasadniają przepisy art. 624 § 1 k.p.k. i art. 17 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (Dz.U. Nr 49, poz. 223 z późn. zm.).